

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія твору і тексту

Рівень вищої освіти – перший (бакалавр)
Освітня програма «Журналістика»
Спеціальність 061 Журналістика
Галузь знань 06 Гуманітарні науки
Кваліфікація Доктор філософії філології

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31.08. 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія твору і тексту
Викладач (-і)	Козлик Ігор Володимирович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
Е-mail викладача	ihor.kozlyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	нормативна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру. Можливі консультації через мережу Інтернет за попередньою домовленістю (Zoom, Cisco Webex)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом вивчення</u> навчальної дисципліни є структурні ознаки та особливості функціонування мовного твору як найвищої одиниці комунікації та журналістський твір як вербальна інформативна одиниця зі своїми прагматичними завданнями й функціональними особливостями.</p> <p><u>Зміст дисципліни охоплює</u> концептуальну динаміку в методолого-епістеміологічній площині літературознавства у кореляції з традиційними підходами до організації літературознавчого дослідження і формування літературознавчого наукового знання.</p>	
3. Мета та завдання навчальної дисципліни	
<p><u>Мета вивчення</u> дисципліни – набуття студентами знань загальної теорії твору і тексту та щодо особливостей побудови й аналізу текстів мас-медіа з урахуванням специфіки кожного виду ЗМК. Вироблення умінь і навичок їх застосування на практиці під час написання журналістських матеріалів різних жанрів, під час проведення радіо- та телепередач.</p> <p><u>Завданнями</u> даної дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями про структуру тексту загалом та структури журналістського твору зокрема у площині цілісності феномена твору/тексту, оволодіння практичними навичками текстотворення різної жанрової належності, формування загальної структури журналістського твору, навичками орієнтації у варіативних засобах розбудови конкретних структур, правилами користування під час написання матеріалу необхідними мовностилістичними засобами для створення можливостей його адекватного сприймання й розуміння.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p>Компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. • ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. • СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності; • СК 02. Здатність формувати інформаційний контент 	

5. Програмні результати навчальної дисципліни

Програмні результати навчання:

- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
  - ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
- ПР 14. Генерувати інформаційний контент для будь-якого виду ЗМІ за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16
практичні заняття	18
самостійна робота	56

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	061 Журналістика	1	Н

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота
Модуль I. Проблема тексту в семіотиці й культурології Ю. Лотмана			
Тема 1. Визначення тексту: – текст з погляду лінгвіста і не-лінгвіста; – основні властивості тексту; – обов'язкова умова дешифрування текстів.	1		1
Тема 2. Функціональний підхід до тексту: – значення семантичних і синтаксичних показників і відповідних їм рівнів аналізу в аспекті питання про чинники визначення місця даного тексту в типології текстів;	1		1

<ul style="list-style-type: none"> – функціональний підхід до тексту; – поняття функції тексту; – джерело зміни семантики і синтаксису тексту; – чинник визначення типологічної класифікації текстів. 			
<p>Тема 3. Текст в аспекті сприймання автором і реципієнтом:</p> <ul style="list-style-type: none"> – кількість типологій, з якими обов'язково корелює текст; – типи стосунків між типологічною оцінкою тексту з боку його творця і з боку реципієнта; – три підходи до тексту з боку слухача; – орієнтації автора з урахуванням можливостей сприймання тексту реципієнтом і відповідні їм типи текстів. 	2		
<p>Тема 4. Текст і культура:</p> <ul style="list-style-type: none"> – текст в аспекті культури; – два підходи до інтерпретації категоріального ряду «текст–функція тексту–культура»; – культура як синтетичне поняття; – відмінності культурного (культурологічного) поняття тексту від лінгвістичного поняття тексту; – текст і не-текст: чинники розмежування (критерій авторитетності / істинності) і можливість й умови оберненості цих понять; – поняття «точки зору текстів»; – наявність /відсутність виокремленості серед маси загальномовних повідомлень як критерій для визначення присутності /відсутності культури як певного типу самоорганізації колективу; – ознаки руйнування культури в аспекті текстовості. – ритуалізація текстів. 	2		2
<p>Тема 5. Тексти і не-тексти у сфері історії культури:</p> <ul style="list-style-type: none"> – створення ієрархії текстів з певним зростанням текстового значення; – тексти у культурі з парадигматичною побудовою; – тексти у культурі з синтагматичною побудовою. 	1		2
<p>Тема 6. Текстові і мовні значення в структурі тексту і їхня роль у функціонуванні культури:</p> <ul style="list-style-type: none"> – боротьба в тексті між його текстовим і мовним значенням і тенденції до збільшення або зменшення власне текстових значень (зміна функції ознак тексту в ситуації втрати чинності певною системою істин і цінностей); – текст і не-текст в аспекті зіткнення в культурі тенденцій до семіотизації і десеміотизації (полемічне спростування текстового значення загальномовним (тобто субтекстовим)); – невідповідність між текстовою і субтекстовою інформацією як джерело породження додаткових сенсів; – значення текстових значень у площині функціонування культури. 	1		2

<p>Тема 7. Системне і несистемне в культурі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – статичне і динамічне в семіотичних системах; – визначення поняття «системне» і поняття «не(поза)системне» в структурному аналізі семіотичних об'єктів; – втягування позасистемних елементів в орбіту системності як одне з основних джерел динамізму семіотичних структур; – види позасистемного; – несистемне й іносистемне. 	1		2
<p>Тема 8. Простір організації структури:</p> <ul style="list-style-type: none"> – однозначне і амбівалентне як механізми організації структури; – опозиція «ядро – периферія» в організації структури; – необхідне–зайве в структурі. 	1		2
<p>Тема 9. Види соціальних функцій семіотичних систем:</p> <ul style="list-style-type: none"> – примарні функції; – вторинні функції; – тенденція до індивідуалізації семіотичних систем; – динамічна модель і поетична мова – два типи семіотичних систем, орієнтованих на на передачу примарної й вторинної інформації. 	1		2
<p>Тема 10. Текст і культурний контекст:</p> <ul style="list-style-type: none"> – культура як ієрархічно організована функціонуюча система; – діалогічність художнього тексту; – «тексту тексті» як специфічна риторична побудова; – двоїстість основи знакового походження художнього тексту. 	1		2
<p>Тема 11. Функції тексту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – функціональна двоїстість текстів в системі культури; – функція адекватної передачі значень; – функція породження нових смислів (прагматичний аспект роботи тексту); – комунікативна функція; – творча функція (текст як генератор смислів); – сутність акту розуміння з семіотичного погляду; – реконструктивна функція тексту (символізація текстів і проблема пам'яті культури). – соціально-комунікативна функція тексту як інтелектуального механізму. 	1		2
Модуль II. Аспекти тексту			
<p>Тема 12. Текст і твір:</p> <ul style="list-style-type: none"> – текст як форма відчуження; – текст як форма існування. 	2	1	
<p>Тема 13. Текст у поаспектній диференціації:</p> <ul style="list-style-type: none"> – елементи тексту; – одиниці текстів; – текстові засоби; – види текстів. 	1	1	
<p>Тема 14. Основні поняття характеристики текстів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – архітектоніка тексту; 	1		

<ul style="list-style-type: none"> – структурованість і системність тексту; – цілісність; – просторово-часова дискретність. 			
Тема 15. Текст і психологія авторської творчості: <ul style="list-style-type: none"> – характер змісту тексту; – текст у комунікативному акті; – текст як типологічна структура у функції засобу впливу. 	1		
Тема 16. Три постулати розгляду феномена тексту.			2
Тема 17. Структури тексту: <ul style="list-style-type: none"> – фактологічна; – тематична; – тематична перцептивна. 			2
Тема 18. Структури тексту: <ul style="list-style-type: none"> – композиційна; – архітектонічна авторська; – логіко-поняттєва авторська; – логіко-поняттєва перцептивна. 			2
Тема 19. Структури тексту: <ul style="list-style-type: none"> – емоційно-експресивна; – інформаційна авторська; – інформаційна перцептивна; – комунікативна авторська; – психологічна авторська і перцептивна структури. 			2
Тема 20. Функції тексту: <ul style="list-style-type: none"> – контактна; – організуюча; – функція формування поглядів; – аферентна; – заклична. 			2
Тема 21. Текст як продукт знакової діяльності: <ul style="list-style-type: none"> – рівні функціонування логіко-психологічного механізму; – природний механізм виникнення тексту. 			2
Тема 22. Рівні протікання предикації (аспект кореляції думки і дійсності): <ul style="list-style-type: none"> – текст як фрагмент інформаційної системи і засіб впливу; – текст як предмет перцепції 			2
Модуль III. Композиція журналістського тексту			
Тема 23. Поняття композиції журналістського твору: <ul style="list-style-type: none"> – композиція в аспекті теми; – в аспекті реалізації; – в аспекті структури. 		2	
Тема 24. Правила композиції: <ul style="list-style-type: none"> – відповідність кількості підтем кількості завдань; – узгодженість підтем з жанровою специфікою матеріалу і обраними прийомами монтажу. 		2	
Тема 25. Основні труднощі композиційної роботи: <ul style="list-style-type: none"> – перелік основних проблемних питань; – правила вирішення труднощів роботи по композиційній організації журналістського тексту. 		2	
Тема 26. Композиція і жанр журналістського твору:		2	

<ul style="list-style-type: none"> – композиція есе і нарису; – структурування матеріалу в інформаційних й аналітичних жанрах: – побудова замітки; – функція ліду. 			
<p>Тема 27. Композиційні особливості репортажу як типу журналістського твору.</p> <ul style="list-style-type: none"> – синтетичний характер репортажу; – специфіка розвитку дії в репортажі; – роль автора в репортажі; – труднощі побудови матеріалу в репортажі. 		2	
<p>Тема 28. Композиційні особливості інтерв'ю як типу журналістського твору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стандартне інтерв'ю; – вільне інтерв'ю. 		2	
<p>Тема 29. Особливості композиційної роботи в аналітичних жанрах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні труднощі; – підготовча робота; – структура аналітичної статті; – характеристики риторичної композиції. 		2	
<p>Тема 30. Специфіка композиції в художньо-публіцистичних творах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні труднощі; – злиття публіцистичної думки і художнього прийому; – специфічні композиційні прийоми; – способи тематичного розгортання. 		2	
Модуль IV. Текст як модель комунікативного акту			
<p>Тема 31. Основні одиниці тексту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійні рівні (повідомлення і блок); – проміжкові рівні (фрагмент і абзац); – несамостійні рівні (речення і сполучення слів, яке володіє якістю предикації); – розрізнення структури і тексту повідомлення. 			4
<p>Тема 32. Система, форми, суперечності комунікативного акту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – твір і умови комунікативного акту; – шляхи виявлення будови комунікативного акту; – ситуація в діалогічному мовленні; – ситуація в монологічному мовленні; – поняття «віяльного спілкування» (термін А. Моля); – суперечності в системі: автор (видавець) – твір (видання) – читачі. 			4
<p>Тема 33. Діяльність автора і читача у процесі здійснення комунікативного акту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні моменти комунікативного акту; – характеристики процесу промовляння; – характеристики процесу розуміння; – процес написання твору. 			4
<p>Тема 34. Підструктури тексту як моделі комунікативного акту:</p> <ul style="list-style-type: none"> – горизонтальна будова; – вертикальна будова; 			4

– глибинна будови.			
Тема 35. Організація твором комунікативного акту: – дія комунікативної підструктури; – дія пізнавальної підструктури; – мовленнєві функції повідомлення та їх реалізатори.			4
Тема 36. Елементарні стилі мовлення: – класифікація стилів; – особливості розмовно-побутового мовлення; – особливості розмовно-ділового мовлення; – особливості агітаційного, популярного стилю; – протистояння теоретичного і практичного елементарних стилів.			4
Загальна к-сть годин:	16	18	56

7. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ „Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» (URL: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylii-Stefanyka».pdf)). Оцінювання здійснюється у формах поточного та підсумкового контролю.
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність та робота на усіх 9 заняттях упродовж семестру за 5-бальною шкалою.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент вважається допущеним до підсумкового контролю з дисциплін освітньо-наукової програми, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом і набрав не менше 25 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен. Форма здачі - змішана.

8. Політика навчальної дисципліни

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до „Положення 1” (URL: <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>) і „Положення 2” (URL: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc)

9. Рекомендована література

1. Теорія твору і тексту: хрестоматія для студентів спеціальності «Журналістика» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / упор. доктор філол.наук, професор І. В. Козлик. Івано-Франківськ, 2020. 171 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/5807>
2. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. С. 167–220. URL: <https://drive.google.com/file/d/1NNDEs5RaH7HZf1bf9jKMRIwSO5362IJr/view?usp=sharing>
3. Різун В.В., Мамалига А.І., Феллер М.Д. Нариси про текст. Теоретичні питання

комунікації і тексту. Київ: РВЦ Київський університет, 1998. 336 с.

4. Михайленко В. М. Теорія твору й тексту: [навч. посіб.]. Київ: Паливода А. В., 2013. 255 с.

Викладач: Козлик Ігор Володимирович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства

